

boljše nade. Zlasti domače pevsko društvo »Zastava« izgubila v njem enega svojih najpridnejših odbornikov in članov in istotako domača podružnica CMD. Bridka usoda pa je strla naše in njegove nade, in obsojen je snivati poslednji sen tam v tuji zemlji, v visokih hribih, daleč od sinjega morja in svoje mile tržaške okolice, ki jo je ljubil z vso gorkoto svoje mlade duše. Padel je kot junak v hrabri borbi proti smrtnemu sovražniku v obrambi svoje najžlje domovine. Slava njegovemu spominu, a neotlaženi ugled, rodovihi, zlasti obče spoštovani tovarišici učiteljici Mariji Čokovi, najiskrenejše sožalje!

—t— **Desetletnica smrti pok. tovariša Frana Rakuše.** Na ganljiv način je naše ljudstvo v okrožju sv. Jakoba v nedeljo, dne 9. t. m., počastilo spomin tega svojega pokojnega učitelja — v šoli in izven šole — boritelja, svetovalca in organizatorja. Ganljivo je bilo, ko si videl na vsem vedenju udeležencev, kako mehka duša biva v tem našem ljudstvu, kako zna ceniti vrednost dela, kako časti in ceni njih, ki vrše to delo — kako iz duše hvaležno je vsakomur, ki mu dobro hoče. — Ob 10. uri je bila spominska slavnost v lepi dvorani »Konsumnega društva«, ki so jo prireditelji kaj okusno okrasili. Sredi velike grupacije zelenja je bila prirejena velika, izborna pogojena slika pokojnika, a z okvirja so viseli trakovi v barvah naše tricolore. Preden je začela slavnost, so se udeleženci, ki so polnili dvorano, podpisovali v spominsko knjigo in so — siromaki žuljavni rok — pokladali obol v narodne namene. Tovariš Vinko Engelmann je v daljšem govoru slikal življenje in delovanje Frana Rakuše in — trpljenja in preganjanja, ki jih je trpel pokojnik, preden je prišel v Trst in tudi — potem! Ali delo njegovo je pri nas dozorelo obilega sadu; organizacije, ki jih je ustvaril pokojnik, delujejo dalje in so prišle do najboljšega procvita — najboljši dokaz za to je krasna dvorana, ta naš dom pri Sv. Jakobu, kjer slavimo ravnokar njegov spomin. S toplo besedo in največjim zadovoljenjem je naglašal govornik, da smo priredili to slavnost — dolžne hvaležnosti v polnem soglasju med vsemi društvi in da so prejšnja nasprotja povsem izginila. Duh pokojnega Rakuše nas je združil in tako ostani za bodočnost! Tovariš Engelmann je pozval navzoče, naj zakličejo trikrat »Slava« spominu pok. boritelja! Vsi so se dvignili in odzvali pozivu, a ko so pevci na to skladno, čuvstveno in presretno zapeli žalostinko, je blestela v očeh sivolasi mož — solza, ta glasnica mehke duše našega ljudstva. Po slavnosti so dekoracijo v dvorani fotografirali. Kdor narodno dela — trpi. Tako je usojeno vsem, ki jih ljubezen do naroda sila na plan, na delo, v borbo. Toda nespornost, ljenja in krive sodbe izginjajo, a hvaležnost naroda ostaja kot najlepša nagrada delavcem in boriteljem. To so dokazali svetojakobski Slovenci. Na skromen, toda ganljiv način — ker v polnem soglasju — so se oddolžili spominu Frana Rakuše ob desetletnici njegove smrti.

Istrske vesti.

ALOJZIJ BUNC.

Dne 20. t. m. ob 6. uri zjutraj je umrl v svoji hiši na Proseku mož, ki je bil v severni Istri in po vsem Primorskem znan in čislán kot vesten in vnet vzgojevalec naše mladine ter navdušen in značajan rodoljub. Je to tovariš Alojzij Bunc, šolski ravnatelj v pokopju in posestnik na Proseku. Pokojnik je blagonsno deloval v Dolini polnih 32 let, dokler ni stopil v pokoj. Poprej je služboval pol leta v Tolminu in pol leta na Proseku. V Dolini je bil vodilen duh pri vseh narodnih ustanovah — socialnih in gospodarskih, a obenem tudi moder svetovalec prebivalstvu ob vsaki potrebi. Kot značilno za ljubeznivo njegovo razmerje do prebivalstva bodi navedeno dejstvo, da je bil skoro vsemu prebivalstvu dveh generacij — kum! Zaradi njegovih odličnih svojstev šolnika in človeka je bil pokojnik visoko čislán tudi pri oblastih. Ko je zapuščal toli ljubo mu Dolino — in od tedaj je ravno dan pred njegovo smrtjo — minilo 7 let — je vladala tam splošna žalost. Spremljalo ga je ljudstvo Doline in sosednjih vasi do pred vasi z godbo, a ob slovesu so jokali ljudje in — on! Vsi šteti, ki jim je bil pokojnik ali dobrotnik ali zvest tovariš, ljubezniv prijatelj ali učitelj, mu ohranijo trajen, hvaležen in blag spomin. Predvsem pa ostane njegovo ime neizbrisno zapisano v srcu naroda!

—i— **Imena ulic in cest po istrskih mestih.** Istrska deželna upravna komisija je pozvala vsa istrska županstva, da odpravijo

vsa imena ulic in cest, ki niso združljiva z državno mislijo, ter jih nadomeste z imeni, ki odgovarjajo patriotičnim čuvstvom prebivalstva.

—i— **Hrvatli na Reki** doslej še nimajo nobene hrvatske ljudske ali srednje šole.

—i— **Razpis štipendij.** Za šolsko leto 1916/17 se ima podeliti štipendij iz ustanove Blaža Rijavca v letnem znesku stoosemdeset (180) kron. Do tega štipendija imajo pravico učenci, ki obiskujejo kako ljudsko šolo ali gimnazijo, in sicer najprej taki iz sorodstva po očetu ustanovitelja, potem iz sorodstva po materi ustanovitelja in slednjič fantiči, ki imajo domovinsko pravico v Batijski ali pa Sempaski fari. Prosilci za ta štipendij imajo vložiti svoje prošnje na tržaško namestništvo do 31. julija 1916. Prošnjam je priložiti krstno pismo, ubožni list, šolska izpričevala zadnjih dveh tečajev, domovinski list in (eventualno) izpričevalo o sorodstvu z ustanoviteljem.

—i— **Odprava deželnega ženskega liceja** z laškim učnim jezikom v Pulju. Deželna upravna komisija mejne grofije Istre sporoča: Videč, da je v deželnem ženskem liceju z italijanskim učnim jezikom v Pulju poučevanje že skoraj dve leti popolnoma zaustavljeno ter da tudi v slučaju, da bi se ta zavod na novo odprl — kar bi se moglo šele kasneje zgoditi — se ni nadejati uspešnega pouka, ker je prekinjenje trajalo par let in so se prejšnje učence razpršile — uvaževaje nadalje, da iz tega razloga ni več upravičen trošek, ki sta ga nosili deželna in puljska občina: je deželna upravna komisija sklenila, da se s koncem tega šolskega leta, in sicer z dnem 30. septembra 1916, rečni zavod odpravi! Čim se povrnejo normalne razmere, presodi deželna upravna komisija, ali bi ne bila ustanovitev dvoletnega trgovskega tečaja za deklice v Pulju zadostno nadomestilo za odpravo liceja.

—i— **Razpuščenli društvi.** Primorsko namestništvo je razpustilo »Circolo popolare« in »Associazione femminile Cuore e pensiero« v Rovinju.

—i— **Znatni darovi Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro.** Povodom narodnega praznika je daroval naši družbi Radivoj Hafner, trgovec in dobavatelj v Zagrebu, 5000 K na roko poslanca prof. Vekoslava Spiničiča. Na predlog podpredsednika hrvatskega sabora dr. Pero Magdića na zadnji seji ravnokar zaključenega zasedanja, odstopijo vsi poslanci po 50 K od svojih dijet po polovici v isti namen, po polovici pa za vojne invalide. Povodom narodnega praznika so prihajali darovi po 30, 20, 10 K.

—i— **Zrelostni izpiti na ženskem učiteljsku v Pazinu.** Ker je c. kr. ministrstvo za bogocastje in nauk z odlokom z dne 25. junija t. l., št. 13742, podelilo zasebnemu ženskem učiteljsku v Pazinu pravico javnosti, so se na tem zavodu vršili dne 10., 11. in 12. t. m. zrelostni izpiti pod predsedstvom dež. šolsk. nadzornika Frana Matejčiča. Izpiti so napravile naslednje kandidatice: Albanese Anka, Brajdotti Marija, Draščić Jelisa, Eleršić Marija, Findele Volfanga, Gašperini Katica, Iskra Marija, Kinkela Emira, Kocjan Marija, Kraljić Jelka, Ladavac Marija (z odliko), Matanić Katica, Mogorović Klementina (z odliko), Stanić Marija, Trampuž Ida (z odliko) in Zidarić Marija.

—i— **Teden Rdečega križa» v Istri.** V Istri se je nabralo: darovi 62.263 K 65 v, za prodajo znakov 12.725 K 81 v, koncertni dohodki 9.547 K 41 v, doklade vstopnin in pri natakarih 2.552 K 44 v, predstave v Pulju 2.500 K, srečkanje v Lošinu 243 K 27 v. Skupaj 89.832 K 58 v. Glavnemu društvu v Trstu je pristopilo v političnih okrajih Pazin, Poreč in Koper 4.096, društvom v Pulju, Voloski, Opatiji, Lošinu in Krku 3.164 novih članov. — Največ dela je tudi v Istri opravilo učiteljsko s šolsko mladino.

Iz Dalmacije.

—d— **Iz Splita** poročajo, da je bil v Gradcu aretiran dr. Ercolano Salvi, odvetnik v Splitu, ugleden član avtonomaške italijanske stranke v Dalmaciji in bivši deželni poslanec. V Gradec se je bil Salvi preselil že pred nekaj meseci.

—d— **Proces Tresić-Pavičić.** Z Dunaja poroča kor. ur.: Kakor poroča »Parlamentsskorrespondenz«, se je vršila v času od 17. junija do 14. julija pred pristojnim sodiščem v Gradcu glavna razprava proti dalmatinskemu drž. poslancu Tresiću-Pavičiću zaradi zločina veleizdaje. Obtoženca je zagovarjal poslanec dr. Luginja. Priče niso bile zaslišane. Dokazilo postopanje je obsegalo le čitanje obsežnih aktov. Dne 14. julija izrečena sodba se je glasila na oprostitev, in Tresić-Pavičić, ki je od izbruha vojne interniran ter je bil šele pozneje aretiran, ostane, a karavno je izpuščen na svobodo, tudi nadalje v odkazanem mu kraju interniran.

—d— **Dve prepovedi.** Splitsko c. kr. okrajno glavarstvo je prepovedalo nošnje

in razpečevanje kolajn z italijansko zvezdo (»La stella d' Italia«), posebno pa tiste, ki imajo v sredini glavo pesnika Dante Alighierija in na robu nadpis: »Sempre Italiani, Trento XI. Ottobre 1896.« — Nadalje je prepovedano razpečevanje historičnega romana »Urota Zrinjsko-Frankopanska« dr. E. Kumičića. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

—d— **Iz stranke prava v Dalmaciji.** »Hrvatska Kruna« poroča: Prošli četrtak se je vršila seja uprave naše stranke. Na seji se je razpravljalo obširno v vseh političkih, socialnih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo deželnih in splošnih interesov celokupnega našega naroda, in storjeni so odnosi sklepi. Razpravljalo se je tudi o vprašanju sloge v javnem delovanju, in izvoljeni so v odbor za dogovore: Don Ivo Prodan, dr. Duličić in dr. Škovce. Podrobnejšega poročila ne priobčujemo glede na sedanje razmere.

—d— **Trgovsko šolo v Splitu** je obiskovalo 122 učencev in učenk. Dalmatinci želijo dobiti trgovsko akademijo, v katero naj se pretvori ta trgovska šola.

—d— **V Dalmaciji dobro nastopajo proti denunciantom.** Tekom vojne je bilo podanih v Dalmaciji vojaški in sodni oblasti obilo anonimnih ovadb, v katerih se je pristaše hrvatskih strank osumljalo. Vohunstva in veleizdaje. Ovadbe so se izkazale za neutemeljene. Eno je pisal vinski trgovec Kajetan Radunec, ki je bil zato v Splitu obsojen na 3 leta ječe. Ovadbo proti županu Kunjašiću v Blatu je pisal kmet Marko Laus, ki je bil v Dubrovniku obsojen na eno leto in pol v ječo. Dr. Cvitičević, odvetnik iz Korčule, je branil Lausa in v svojem branih govoru napadal župana Kunjašića; napadal je pa tudi dalmatinsko namestništvo, zbog česar je državno pravdnništvo naperilo tožbo proti njemu, in Kunjašić je vložil svojo tožbo zaradi žaljenja časti. Dr. Vuletin, branitelj Kunjašićev, je v svojem govoru poudarjal, da v Dalmaciji ni veleizdajalcev, in oni, ki so sestavljali ovadbe in jih podpisali, so »patentpatriote«, ki ne ljubijo hrvatskega naroda ne avstro-ogrške monarhije. Dr. Peter Cvitičević je obsojen na en mesec zopora.

—d— **Za hrvatska krajevna imena v Dalmaciji.** Z ozirom na uvedbo nekdanjih nemških krajevnih označb na južnem Tirolskem piše neki Dalmatincev v praški »Union«, naj bi se tudi za Dalmacijo oficialno rabila le starodavna hrvatska krajevna imena, ki jih edino pozna tamošnje domače ljudstvo. Nekaj zgledov: Biograd in ne Zavarčecchia; Cavtat in Ragusa-vecchia; Dubrovnik in ne Ragusa; Erceg novi in ne Castelnuovo; Hvar in ne Lesina; Kotor in ne Cattaro; Korčula in ne Curzola; Muo in ne Mulla; Lopud in ne Mezzo; Mijet in ne Meleda; Nin in ne Nona; Omiš in ne Almissa; Pelješac in ne Sabioncello; Rab in ne Arbe; Rjeka in ne Ombla; Split in ne Spalato; Ston in ne Stagno; Šibenik in ne Sebenico; Trogir in ne Trau; Tivat in ne Teodo; Vis in ne Lissa; Zaton in ne Maffi; Zader in ne Zara; Budva in ne Budua. Naj tudi v Dalmaciji izginejo italijanska krajevna imena z italijanskimi političkimi utopijami vred.

Splošni vestnik.

Kmetijsko šolstvo Poluradni »Fremdenblatt« poroča: Vojna je pokazala, da moramo v poljedelstvu biti bolj intenzivni. Poljedelski krogi se sedaj pečajo s tem vprašanjem. Splošna sodba je, da je avstrijsko kmetijsko šolstvo potrebno reforme. Posebno se opozarja na pomanjkljivo izobrazbo srednjega in malega kmeta. Takozvane »zimske šole« se premalo. Na Dunaju se je vršilo posvetovanje predstojnikov kmetijskih korporacij, ki so se posvetovali tudi o tem vprašanju.

»Südmärka« vnovič opozarja svoje podružnice, naj kmalu naročijo srečke »Südmärkine« loterije za vojne domove. Na zborovanju graškega okraja »Südmärkin« podružnic so zbirko za vojne sirote združili s splošnim zakladom za sirote. Imeli so tudi temeljito posvetovanje o bodočem delu in agitaciji.

Duhovščina in vojna. V zvezi nemških kršćansko-socialnih poslancev so govorili o gospodarskem položaju dušnih pastirjev. Bivši minister Gessmann je dokazal, da so bile vse dosedanje vojne podpore nezadostne. Nezadostno bi bilo poleg teh vojnihih podpor še celo zvišanje kongru, kakor je se vlada nameravala pred 10. leti. K vladi pojde posebna deputacija, da naj primerno zviša dosedaj dovoljene podpore. Naprosili so tudi dunajskega kardinala nadškofa dr. Piffla za pomoč pri tej akciji.

Šolstvo v Srbiji pred svetovno vojno. Tako je naslov zanimivi študiji, ki jo objavlja v »Slovenskem Narodu« od zadnje sobote

tovariš Drago Hudè, nadučitelj v Starem trgu pri Kočevju, sedaj poročnik in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Belgradu. Opozorjamo na to razpravo, ki bo gotovo vsakogar zanimala.

Na zemlji divja zdaj pravi pekel že dve leti. Kaj je ta vojna zahtevala žrtv, koliko smrti, trpljenja in gorja je povzročila koliko tisoč je žena in otrok in mater, ki jokajo po svojcih, koliko je ljudi, ki so ob vse prišli, a vendar, tako piše »Berliner Tageblatt«, se tisti, ki imajo dosti denarja, za to nič preveč ne zmenijo. Se nikoli, pravi rečni list, ni šlo toliko ljudi na Nemškem na letovišča in na potovanja kakor letos, še nikoli niso bili hoteli tako prenapolnjeni, gledališča, koncerti in zabavišča še nikoli tako obiskana. Rečni list se seveda nič ne čudi temu pojavu ter ga le objavlja, da vidimo, kako malo se ljudje menijo za gorje in trpljenje drugih. — Pač so enake razmere tudi drugod, ki kažejo, kako malo srčne izobrazbe imajo tisti, »boljši« ljudje, ki nosijo — polne žepe!

Občni zbor »Glasbene Matice« v Ljubljani se je vršil dne 12. t. m. pod predsedstvom dvornega svetnika in dež. šol. nadzornika v p. Fr. Hubada. — Tajniško poročilo je podal tovariš Vend. Sadar. Iz tega posnemamo: Odborovihi sej je imelo društvo 14. Prošnji prijateljem slovenske glasbe in društva za podporo se je tudi letos odzvalo lepo število dobrotnikov; nabralo se je 3951 K 65 v, za kar bodi vsem darovalcem iskrena hvala. Društvena glasbena šola je štela 9 učnih oseb in 607 (po predmetih), oziroma 468 učencev (po osebah.) Poučevalo se je v naslednjih predmetih: glasbena teorija (2 letnika, 110 učencev), harmonija (2 letnika, 12 učencev), splošno petje (2 letnika, 80 učencev), solo-petje (5 letnikov, 23 učencev), klavir (8 letnikov, 187 učencev), gosli (8 letnikov, 95 učencev), čelo (4 letniki, 3 učenci), koncertno zborovo petje (97 učencev). Uspehi so bili prav zadovoljni. Vršile so se 3 javne produkcije, na katerih je nastopilo 24 gojencev in 60 gojencev mladinskega zbora. Kritika teh prireditev je bila vseskozi laskava. Starši so šolo hvalevredno podpirali, ukovina se je navzile zvišanja jako redno plačevala. Koncertov je priredila »Gl. M.« v preteklem letu 8. Čim večje so bile zapreke, tem večja vnema je vladala v pevskem zboru; 44 pevcev se nahaja v vojni, vkljub temu je nastopalo pri koncertih 114 pevk in 60 pevcev. Vrhunec letošnjega društvenega koncertnega delovanja pomenjata pač Petelin-Handlova koncerta v proslavo 25 letnice društvenega pevškega zbora. Za dobrodelne, predvsem vojne namene, je nabralo društvo (večinoma s svojimi koncerti) 8852 K 2 v. — Najstarejši pevec ki deluje v Matičnem zboru vseh 25 let, je tovariš Anton Razinger, učitelj v Ljubljani. — O finančnem stanju društva je poročal blagajnik tovariš Al. Račić: Društveni dohodki v letu 1915-16 so znašali 88.719 K 13 v, stroški pa 88.493 K 47 v, ostal je torej prebitek 255 K 60 v. Čisto društveno imetje znaša po odbitku dolgov v znesku 471.32 K 72 v koncem preteklega društvenega leta 79.627 K 46 v. Proračun za prihodnje leto izkazuje 44.360 K potrebščin in 31.600 K pokritja, primanjkljaj znaša torej 12.710 K.

Razgled.

— **Djakovski škof dr. Ivan Krapac** je v soboto ponoči nenadoma umrl v Zagrebu, kamor se je pred kratkim vrnil iz Rogaške Slatine, kjer se je zdravil. Dosegel je starost 73 let. Rojen je bil v Karlovcu leta 1843. Po gimnazijskih študijah v Karlovcu, Reki in Zagrebu je vstopil v zagrebško semenišče in je bil l. 1866. posvečen v mašnika. Po daljšem službovanju v raznih župah je bil premeščen v Zagreb, kjer je bil imenovan za ravnatelja nadškofijskega semenišča. Leta 1890. je postal stolni kanonik, leta 1903 je pa bil posvečen za škofa belgrajškega in smederevskega in nato imenovan za generalnega vikarja zagrebškega kapitlja in pomožnega škofa zagrebškega nadškofa. — Za djakovskega (sremsko bosenskega) škofa je bil imenovan 7. aprila leta 1910., celih šest let po smrti svojega prednika, velikega domoljuba in dobrotnika hrvatskega in tudi slovenskega naroda, slavnega Josipa Jurija Strossmayerja. Mesto djakovskega škofa je bilo toliko časa nezasedeno, ker vlada z ozirom na spore med hrvatskimi strankami ni mogla dobiti primerne naslednika Strossmayerja. Banoval je tedaj na Hrvatskem grof Khuen Hedervary, ki je želel spraviti na to mesto svojega moža, ki ga je odkril v tedanjem zagrebškem pomožnem škofu dr. Krapcu, kateri je bil pristaž vladne »narodne« stranke, ki je bila drugače znana pod imenom »madžaronske«. Dr. Krapac je bil izvoljen kot član stranke v tretjem zagrebškem okraju v hrvatski sabor. Opozicija je kandidirala na mesto djakovskega škofa Strossmayerjevega pomožnega škofa dr. Vorška, a prodl je kandidat grofa Khuen Hedervaryja dr. Krapac. Kot Strossmayerjev naslednik se dr. Krapac ni bavil dosti s poli.

tiko, dasiravno je bil kot škof član hrvatskega sabora in magnatske zbornice, pač pa je veliko storil za duhovništvo v svoji škofiji in je tudi izdatno podpiral razne kulturne in narodno-gospodarske naprave. V spomin 50letnice svojega mašništva, ki bi jo bil praznoval letos, je namenil znatne vsote v prosvetne in dobrodelne svrhe. — Pokojnikovo truplo so prepeljali v Djakovo.

— **Zanimiv dan v hrvatski zgodovini** je dan 13. junija. Tega dne l. 1579. se je začelo po nadvojvodi Karlu dozidavati mesto Karlovac. Tega dne l. 1878. je dobila monarhija mandat za sedenje Bosne in Hercegovine. Tega dne l. 1292. se je osebno napotil v Zagreb Andreja II. Benečan, da bi pridobil Hrvate zase. Dan je bil dolg 15 ur in 33 minut.

— **Bolniška blagajnica za dijake na Danskem.** Dijaški svet v Kodanju — to je centralna oblast dijakov — je sklenil, da ustanovi bolniško blagajnico za dijake na vseučilišču in raznih visokih šolah v glavnem mestu Danske. Doslej se je mladim dijakom, došlim iz province v Kodanj, precej trda godila, če so oboleli. Vsak dijak, ki more dokazati, da ima manj nego 1800 K letno na razpolago, bo sprejet v to blagajnico proti letnemu prispevku 9 kron.

— **Novi bankovci.** Dne 24. julija 1916 prišli so v promet novi desetkronski bankovci z datumom 2. januarja 1915. Dosedanji desetkronski bankovci se bodo vzeli iz prometa, a tozadavne določbe se razglase pozneje.

— **Tragedija učiteljice v Belgradu.** V Skanderbegovi ulici v Belgradu se je čula 12. t. m. o polnoči strašna eksplozija. Stanovalci hiše št. 17, zbujeni zaradi detonacije, so videli, kako bežijo skozi nočni mrak po dvorišču štiri osebe popolnoma v plamenu s strašnim krikom. Poizkušali so pogasiti te žive plamene, pa brez uspeha. Učiteljica Leposava Jevtičeva je hotela odpotovati v Lešnico na svoje mesto. Med stvarmi, ki so bile pripravljene za na pot, je bil tudi petrolej. Ko je Jevtičeva v družbi dveh žensk zaprla posodo, polno petroleja, so jo pečatile s toplim voskom. Ta toplota pa je povzročila eksplozijo, in štiri ženske so postale žrtve eksplozije.

— **Sedemdesetletnico svojega rojstva** je praznoval v Pragi slavni češki historik vseučiliški profesor dvorni svetnik Jaroslav Goll. Profesor Goll je igral svoj čas odlično znanstveno vlogo v takozvanem rokopisnem boju. Češki listi slavijo jubilejntovo zaslugi življenjsko delo za kulturo in napredek češkega naroda. Dvorni svetnik Goll je tudi član gosposke zbornice.

— **Salandra, dekan juridične fakultete v Rimu.** Bivši italijanski ministrski predsednik Salandra se je zopet poprijel svojega prvotnega poklica in je postal profesor na juridični fakulteti v Rimu. Fakulteta ga je zdaj izvolila za dekana, a samo z 11 proti 10 glasom.

— **Ruski jezik na Angleškem.** Trgovska zbornica v Birminghamu je določila letnih 24.000 K za pouk ruskega jezika na ondnotnem vseučilišču.

— **Otroci v bombardiranem mestu.** Navzlic neprestanem bombardiranju je v mestu Reimsu še 19.983 oseb civilnega prebivalstva, in sicer 10.012 žensk, 5861 moških in 4110 otrok. Vsi ti ljudje prebivajo v kletih in tudi šolski pouk se vrši v kletih. Otroci so se glasom poročil v časopisih precej privadili bombardiranja in se med poukom nič preveč ne menijo za pokanje topov. Da bi se otroški živci bolj privadili na te razmere, jim dajejo učitelji primerne naloge, kakor na primer: Popis današnjega obsteljanja. — Učinki granat na javna poslopja, itd.

— **Razpuščeno češko društvo.** Češko namestništvo je razpustilo »Česky Svaz Footballovy«.

— **Disciplinirani angleški profesor.** Docent za logiko in matematiko na Trinaitis Koleg Cambridge Bertram Russel, brat Earla Russella, je bil zaradi nastopa proti obrambi države odpuščen iz službe.

— **Vojaška uprava za Poljsko Šolsko Matico.** Vrhovno armadno poveljstvo je vojaškemu guvernerju v Lublinu v svrhu pospeševanja šolstva v avstrijskem okupacijskem ozemlju zaukazalo, da naj izdatno podpira pod rusko vlado zatrto poljsko šolsko društvo »Polska Miecz Szkolna«, in sicer naj to društvo oživi kot samostojno organizacijo. Vojaška uprava naj na vse mogoče načine podpira podružnice in posamezne člane. Skrbi naj za pristop novih članov, in dalje je rečeno dobesedno: »Posebno pa bi odgovarjalo našemu razmerju do poljskega naroda, da tudi civilni in vojaški organi c. in kr. vojaške uprave pristopijo društvu kot podporni člani. Posamezne podružnice je treba čimprej združiti v popolnoma samostojni centrali v Lublinu, odkoder se bo društvo vodilo. Med svetovalci šolskih oblasti naj bo vedno tudi zastopnik Poljske Šolske Matice.«

— **V ruskih šolah prenehajo s poukom nemškega jezika.** Trgovci v Moskvi so

sklenili, da bodo zahtevali, naj se v vseh šolah preneha s poukom nemškega jezika in uvede naj se pouk angleščine. Iz Francije je došla vest, da je v 12 francoskih licejih uveden ruski jezik kot obvezni predmet.

— **Profesor Mečnikov †.** V Parizu je umrl slavni profesor Ilija Mečnikov, predstojnik Pasterjevega zavoda, v 72. letu svoje starosti. Profesor Mečnikov je bil rojen v guberniji Harkov ter je bil v mladih letih profesor na univerzi v Odesi. Leta 1890. se je preselil stalno v Pariz.

— **»Schulverein«** na južnem Tirolskem. »Grazer Tagblatt« z dne 16. julija poroča o občnem zboru poživljene podružnice nemškega »Schulvereina« v Tridentu na južnem Tirolskem. Železniški postajenačelnik Rössler je poudarjal, da bo po vojni na južnem Tirolskem dosti polja za nemško narodno delo. Sedanji čas je samo priprava za kasnejše smotrno delovanje. Poleg »Schulvereina« bo imela važno vprašanje naseljevanja in vladi bodo morali predložiti nemško zahtevo, da vso zemljo in posest, ki jo bo država vzela pobeglim Italijanom, porabi za naseljevanje in da se nemškim kmetom in obrtnikom, ki so krvaveli za domovino, ustvari nove domove na zemlji, ki jim ni tuja.

— **Najboljši angleški oficirji.** Angleški oficir, ki se je mnogo let bavil z vežbanjem vojakov, je bil vprašan, iz katerega civilnega stanu se dado vzgojiti najboljši oficirji. Rekel je: Najboljši oficirji so igralci, ti znajo zapovedi izrekat s primernim poudarkom, niso plašni in ne pridejo nikdar v zadrego in so sploh najbolj vase zaljubljeni. Najboljši podčastniki so učitelji, največ težav pri izvežbanju pa je z ljudmi trgovskega stanu, ki so pač inteligentni, pa se ne znajo prilagoditi.

— **Umrl je v Pragi znani češki publicist Josip Pelc** v starosti 54. let. Pred dvajsetimi leti je izdal tedensko revijo »Rozhledy«, pri kateri so sodelovali mnogi odlični češki pisatelji in politiki. Pozneje se je popolnoma posvetil prevajalskemu delu. Prevedel in izdal je v češkem jeziku Spencerja, Carnegia, Bucklea, Ingrama, Schopenhauerja in druge odlične tuje znanstvenike, zlasti filozofe. Pelc je obvladal vse važnejše evropske jezike.

— **Židovsko učiteljstvo na Pruskem.** Prusko naučno ministrstvo je te dni ugodilo prošnji neke židovske učiteljice za sprejem med supletinje. Vendar je pa ministrstvo v svojem odloku izrečno pripomnilo, da velja sprejem v smislu neke ministerialne naredbe ki izjemoma in samo za čas vojne, dokler ni na razpolago krščanske učne osebe.

— **Za preložitve šolskih počitnic.** V dunajskem občinskem svetu je bil vložen predlog, da naj bi se s prihodnjim šolskim letom končale ljudske in meščanske šole s 1. julijem, začele pa s 1. septembrom. Tako urejene počitnice imajo že na Hrvaškem.

— **Invalidska šola za vrtnarstvo v Zagrebu.** Izmed dvajset različnih tečajev, ki so odprti na invalidski šoli za nabrazbo vojnih invalidov v Zagrebu, se lahko označi za najzanimivejšo šolo za vrtnarstvo. Za sedaj je vpisanih 25 učenec. Pouk se vrši v botaničnem vrtu, trajal pa bo leto dni. Voditelj je vseučilišni profesor dr. Vale Vovk, učitelj je nadzorNIK vrta V. Durhanek. Invalidi se vadijo v vsem potrebnem, učili pa se bodo tudi v vinogradarstvu. Vrtarskemu tečaju se pridružita še tečaja za svilorejo in čebelorejo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tovariš Ivan Schmeidek, predsednik »Jubilejske Samopomoči«, nam piše, da je že od 7. t. m. v ljutem ognju, da pa je doslej še vedno zdrav. Pozdravlja vse tovariše! Želimo vrlému tovarišu enake ugodne usode do srečnega konca!

Fr. Z. v Št. R.: Popravimo prihodnjic, ker nam je obvestilo za to številko došlo prepozno. Pozdrav!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. junija 1916 K 76.417-62.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Sorodnikom in znancom naznanjamo žalostno vest, da nam je preminul naš

JULIJ FRIEDL,

učitelj v Slivnici, c. kr. poročnik, odlikovan s srebrno svetinjo drugega razreda in z bronasto svetinjo.

Maša za rajnega se je brala 18. t. m. v Slivnici.

Trajen mu bodi naš spomin!

Slivnica pri Mariboru, 15. julija 1916.

Julijana Friedl, Franc, c. kr. poroč. Adolf, enol. pr. korp. Marija, mati. brata. sestra.

Umetna knjigoveznica

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje šte. 13

se priporoča slavemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenjenim gosp. trgovcem za izdelovanje vzornih knjig, vzornih kartonov, komisijah knjig za polovalce po tverniških cenah in sl. uradom za tpežno in močno vezanje protokolov. — Izvirne plošnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje knjig za bralna društva, šolnice in knjižnice po nizki ceni. — Tiskanje pogrebnih trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi tiskami. — Posrežba točna, delo solidno.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 le imela vlog K 48,500.000.—

Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak dejavnik in jih obrestuje po

4¹/₄ %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. Posoja na zomljišča in poslopja na kranjskem proti 5% izven Kranjske pa proti 5¹/₄% obrestim in proti najmanj 1% oziroma ³/₄% odplačevanju na dolg.

Staršem, mladino ljubom, šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam priporoča »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani sledeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek à K 1.—
2. A. Rapè: Mladini, I., II., III., IV. in V. zvezek „ 1.—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek „ 1.—
4. A. Rapè: Dane „ 1.—
5. J. Slapšak: Turk pred Sv. Tlnom „ 1-20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel „ —80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim „ 1.—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje I. in II. zvezek „ —60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi, I. in II. zvezek „ 1.—
10. Ivo Trošt: Moja setev I. in II. zvezek „ 1.—
11. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. zvezek „ —20